

Bakgrunn for utredningsprogram

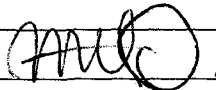
Selskaper/saker:

Statskog SF/ Skogvatnet vindkraftanlegg

Fylker/

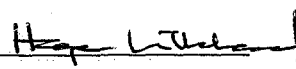
kommuner: Nordland /Tysfjord kommune

Ansvarlig: Arne Olsen, KE

Sign.:

Hege Lilleland

Saksbehandler:

Sign.:

Dato:

01 NOV 2010

Vår ref.: NVE 200904233-31 ke/heli KE 13/10

Sendes til: Alle tiltakshavere. Berørte kommuner og andre hørings- og orienteringsinstanser orienteres om utredningsprogrammet.

Middelthuns gate 29

Postboks 5091 Majorstua

0301 OSLO

Telefon: 22 95 95 95

Telefaks: 22 95 90 00

E-post: nve@nve.no

Internett: www.nve.no

Org. nr.:

NO 970 205 039 MVA

Statskog SF – melding om vindkraftprosjekt i Tysfjord kommune i Nordland fylke. Sammenfatning av høringsuttalelser og fastsetting av utredningsprogram.

Innhold

1	Innledning	2
2	Behandlingsprosessen	2
2.1	Høring	2
2.2	Møter	3
3	Innkomne merknader	3
3.1	Lokale myndigheter	3
3.2	Regionale myndigheter	3
3.3	Sentrale myndigheter	6
3.4	Nettselskaper	7
3.5	Interesseorganisasjoner	8
3.6	Grunneiere og privatpersoner	10
3.7	Merknader fra tiltakshaver	11
3.8	Merknader fra Miljøverndepartementet	12
3.9	Tematiske konfliktvurderinger	12
3.9.1	Generelt om tematiske konfliktvurderinger	12
3.9.2	Tematisk konfliktvurdering av de tre planlagte vindkraftverkene	13
4	Generelt om utredningsprogram for vindkraftverk	14
5	NVEs vurdering	14
5.1	Tiltaksbeskrivelse	15
	Beskrivelse og begrunnelse for tiltakene	15
	Forholdet til andre planer	15
	Infrastruktur og nettilknytning	16

5.2	Prosess og metode	16
5.3	Tiltakets virkninger for miljø og samfunn	17
5.3.1	Visuelle forhold	17
5.3.2	Naturmangfold	19
5.3.3	Forurensning (støy, skyggekast og annen forurensning)	20
5.3.4	Nærings- og samfunnsinteresser	20
5.4	Annet	21
5.4.1	Sumvirkninger	21
5.4.2	Ising og iskast	22

1 Innledning

Statskog meldte den 04.10.09 Skogvatnet vindkraftanlegg i Tysfjord kommune, Nordland fylke, i medhold av plan og bygningsloven. Vindkraftverket er planlagt med en installert effekt på inntil 80 MW. I planområdet er det planlagt å bygge inntil 35 vindturbiner, hver med en installert effekt på inntil 3 MW. Antatt årlig produksjon fra vindkraftverket er estimert til 250 GWh.

Skogvatnet vindkraftanlegg tilgrenser et annet meldt vindkraft prosjekt; Sørfjord Vindpark.

Tiltakshaver er Nordkraft Vind AS. NVE gjennomførte offentlige høringer av disse to vindkraftanleggene i Tysfjord kommune høsten 2009. På grunnlag av vedlegg II i forskrift om konsekvensutredninger, forslag til utredningsprogram, innkomne merknader og NVEs egne vurderinger, fastsetter NVE et utredningsprogram for tiltaket. Utredningsprogrammet følger i eget brev til tiltakshaver. I dette notatet sammenfattes og drøftes de høringsuttalelser som har kommet inn i forbindelse med melding om Skogvatnet vindkraftanlegg.

2 Behandlingsprosessen

NVE har behandlet meldingen etter plan- og bygningslovens forskrift om konsekvensutredning.

2.1 Høring

Prosjektet ble sendt på høring til berørte instanser den 13.10.2009 med frist for uttalelser innen den 23.11.2009. Følgende instanser/organisasjoner fikk meldingene til uttalelse: Tysfjord kommune, Nordland fylkeskommune, Fylkesmannen i Nordland, Riksantikvaren, Direktoratet for naturforvaltning, Statens landbruksforvaltning, Luftfartstilsynet, Statens forurensningstilsyn, Avinor AS, Forsvarsbygg, Friluftslivets fellesorganisasjon, Den Norske Turistforening, Nordland reiseliv AS, Norges naturvernforbund, Naturvernforbundet i Nordland, Reindriftsforvaltningen Nordland, sametinget, Norges Jeger – og Fiskeforbund, Norges Jeger- og Fiskeforbund i Nordland, Kystverket Nordland, Norges skogeierforbund, Norsk Ornitologisk forening, Norges Miljøvernforbund, Bellona, Forum for natur og friluftsliv i Nordland, Norges bondelag, Nordland bonde- og småbrukarlag, Fortidsminneforeningen i Nordland, ZERO, WWF Norge, Natur og Ungdom, Natur og ungdom Nordland, Statens vegvesen region nord, Statnett AS, Meteorologisk institutt, Telenor servicesenter for nettutbygging, Norkring AS, Norskog, BKK nett AS, Olje- og energidepartementet, Miljøverndepartementet, Kommunal- og regionaldepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Norsk institutt for by- og regionsforskning, Enova SF, Frostisen reinbeitedistrikt, Baste sameby og Sør-Kaitum sameby.

NVE har forelagt utredningsprogrammet for Miljøverndepartementet iht. forskrift om konsekvensutredning av 1. juli 2009 § 8.

2.2 Møter

NVE arrangerte offentlig møte på rådhuset i Kjøpsvik 28.9.2009 kl 1800. På møtet orienterte NVE om behandlingsprosessen for meldingen og tiltakshaver orienterte om prosjektet og forslag til utredningsprogram. Totalt møtte 13 personer på det offentlige møtet. NVE avholdt samme dag også orienteringsmøte for lokale og regionale myndigheter på rådhuset i Kjøpsvik. Ingen regionale myndigheter møtte.

3 Innkomne merknader

Det har kommet inn 16 merknader til meldingen og forslag til utredningsprogram for vindkraftverket.

3.1 Lokale myndigheter

Tysfjord kommune skriver i brev av 30.12.2009 at saken ble behandlet i kommunestyret 16.12.09. Følgende vedtak ble fattet:

"Tysfjord kommune stiller seg positivt til utredningsprogrammet slik det er foreslått i meldingen. Kommunen har ingen vesentlige merknader til de foreløpige vurderingene som er gjort. Kommunen anmoder imidlertid om at konsekvensutredningen utvides med "Reiseliv og natur og kulturbasert turisme" som eget tema med den begrunnelsen som framgår av saksutredningen".

3.2 Regionale myndigheter

Fylkeskommunen Nordland skriver i uttalelse av 08.01.10 at Skogvatnet vindkraftanlegg er plassert i kategori - 3 "antatt størst konsekvens for miljø og samfunnsinteresser."

"Fylkesrådet vurderer det slik at prosjektet har flere store og tungveiende konflikter, og da spesielt i forhold til villmarkspreget natur (INON) og forslaget til Tysfjord — Hellemo nasjonalpark".

Det vises til at tiltaket kan medføre tap av 14,5 km² med villmarkspreget natur (INON). Videre er planområdet sammenfallende med ca 12 km² av det foreslåtte området for Tysfjord-Hellmo nasjonalpark.

"Med bakgrunn i fylkestingets vedtak vil Nordland fylkeskommune allerede nå signalisere at arealkonfliktene knyttet til Skogvatnet vindkraftverk er så store at det vil bli vurdert å fremme innsigelse til planen når konsesjonssøknad med konsekvensutredning legges ut til offentlig ettersyn".

Fylkeskommunen ber om at tilførselsvei og planlagt nettilknytting utredes slik at de samlede virkningene av kraftverket, tilførselsveier, strømlinjer og lignende er dokumentert. Dette gjelder for eksempel visualisering av kraftlinjer, konsekvenser for kulturminner, landskap, biologisk mangfold, reindrift og lignende.

Nordland fylkeskommune påpeker at konsekvensutredningen må dokumentere hvordan vindkraftverket påvirker verneverdiene i området (biologisk mangfold, landskap, friluftsinnteresser og lignende). I denne sammenheng er visualisering av vindkraftverket viktig, herunder også visualisering av allerede eksisterende inngrep i området (vannkraftverk og høyspentlinje).

Fylkeskommunen ber om at det gjennomføres supplerende feltundersøkelser der det er mangelfullt kunnskapsgrunnlag. Etter fylkeskommunens vurdering bør det gjennomføres supplerende befaringer i felt for biologisk mangfold. Tilsvarende bør det vurderes å gjennomføre feltarbeid for andre tema.

Fylkeskommunen ber NVE vurdere om isproblematikk skal inkluderes i konsekvensutredningen. Is som løsner fra turbinene kan være en fare for ferdsel i området. Videre kan redusert elektrisk

produksjon som følge av isproblematikk, påvirke vindkraftanleggets samfunnsøkonomiske lønnsomhet.

Nordland fylkeskommune forutsetter at det gjennomføres oversiktsbefaringer for å framskaffe tilstrekkelige kulturminnedata til å foreta en konsekvensutredning, og for å kunne vurdere potensialet for ytterligere automatisk fredete kulturminner. Utredning av virkninger et vindkraftanlegg vil kunne få på kulturminner og kulturmiljø, kan i dette tilfelle ikke baseres på eksisterende kunnskap.

Fylkesmannen i Nordland påpeker i uttalelse av 18.09.09 at deler av tiltaksområdet ligger innenfor, eller grenser mot, planområdet for utredning av nasjonalpark i Tysfjord-Hellemo-området. FMN mener det planlagte vindkraftverket vil medføre en vesentlig reduksjon av inngrepsfrie og villmarksprega områder (INON), i tillegg til landskapsverdi og friluftsliv, og sannsynligvis også naturverdier knyttet til forekomst av kalkrike bergarter.

Forholdet til pbl

"Selv om anlegg som nevnt i energiloven § 3-1 nytt tredje ledd unntas fra lovens virkeområde, er det behov for at tiltakene er tilgjengelig som stedfestet informasjon mv. Kapittel 2 skal derfor gjelde for slike tiltak. For denne type konsesjoner utformes det kart som kan inngå i informasjonsgrunnlaget for kommunens planlegging for øvrig."

Fylkesmannen mener at planprogrammet i vesentlig grad mangler krav til kvalitet på arbeidet som skal utføres, og angivelse av metodikk. De anbefaler at planprogrammet skal stille krav om at metodikken angitt i Vegvesenets veileder i konsekvensutredninger, håndbok 140.

Friluftsliv

"Angjeldende område har, etter det Fylkesmannen kjenner til, betydning for utøvelse av tradisjonelt friluftsliv. Det går videre fram av oppstartmeldingen, at det nylig er åpnet en vandringsled som strekker seg fra Sørfjord i vest til Ritsem i øst. Som grunnlag for konsekvensutredningen bør det derfor foretas en kartlegging og verdsetting av friluftsjinteressene i området i henhold DN-håndbok nr 25-2004. Når det gjelder det videre arbeidet med beskrivelse av konsekvenser og avbøtende tiltak bes det om at DN-håndbok nr 18-2001 legges til grunn (om friluftsliv i konsekvensutredninger). Utredningen bør, så langt som mulig, foreslå avbøtende tiltak for å begrense konsekvensene."

Naturmiljø

"Forekomster av kalkrike bergarter og ferskvatn i området tilsier at utredning av konsekvensene for naturmiljøet her også bør omfatte tiltakets innvirkning på

- biologisk mangfold i ferskvatn*
- områdets vannhusholdning /dreneringssystem og grunnvatn, samt forekomster av karst og grotter i området."*

Fylkesmannen bemerker spesielt at områdets kalkrike berggrunn har gitt grunnlag for en verdifull fjellflora. FMN mener eksisterende materiale må suppleres med feltundersøkelser. Det vil i denne sammenhengen være spesielt viktig at fugl kartlegges i hekketida og undersøkes under trekket vår og høst.

"Utredningsprogrammet bør stille som krav at DN-håndbok 11-2000 (om viltkartlegging), 13-2006 (om kartlegging av naturtyper, revidert utgave), og nr 15-200 (om kartlegging av ferskvatn) skal legges til grunn for dette arbeidet. Det bør videre gå fram at kartleggingen skal utføres av anerkjente firma/institusjoner, og at det skal stilles krav om forslag til avbøtende tiltak."

Landskap

Visualisering med fotorealistiske teknikker må basere seg på bruk av normalobjektiv i fotomontasjene, siden bruk av vidvinkel kamera vil kunne medføre at dimensjonene på møllene undervurderes.

Det bør kartfestes soner der vindmøllene, ev. ut fra ulike alternativer, vurderes å ha

- *en dominerende innvirkning på omliggende områder (visuell dominanssone)*
- *vesentlig innvirkning på omgivelsene (visuell influenssone).*

FMN anbefaler at det gjennomføres en romlig landskapskartlegging etter metode utviklet av NIJOS. Avbøtende tiltak for å begrense konsekvensene må vurderes.

Miljøregnskap

"Det bør fortrinnsvis presenteres et regnskap som viser CO2- gevinsten ved gjennomføring av prosjektet, d.v.s. spart CO2- utslipp ved spart bruk av kraft fra kull eller gass, med fradrag av CO2- utslipp knyttet til produksjon og transport av materialer, samt CO2-utslipp knyttet til anleggsarbeidene."

Støy, refleksblink og skyggekast

"Det bør stilles krav om at det skal foretas støyberegninger og at de ulike sonene blir synliggjort i eget støykart. Det vises i denne sammenhengen til T1442 "Retningslinjer for behandling av støy i arealplaner" og tilhørende veileder, TA-2115."

Sumvirkninger

Det er viktig at den samlede virkningen av Skogvatnet vindkraftverk og Sørfjord vindkraftverk visualiseres og framstilles på kart. Av hensyn til friluftslivsinteressene vil det bl.a. være viktig å få synliggjort de strekningene på turstiene / turistløypene i området der en eller begge vindparkene blir synlige.

Det må påregnes at planer om tiltak som representerer konflikt i forhold til planer om nasjonalpark i Tysfjord — Hellembotn kan medføre innsigelse fra Fylkesmannen.

Reindriftsforvaltningen Nordland skriver i uttalelse av 14.12.2009 at planområdet ligger innenfor Frostisen Reinbeitedistrikt. Samebyen Baste grenser til området på svensk side, og benytter området på norsk side som beiteland. Rein fra samebyen Unna Tjerusj (SørKaitum) benytter også områdene på norsk side som beiteland.

I forslag til ny konvensjon mellom Norge og Sverige om grenseoverskridende reindrift ligger det planlagte området for Skogvatnet innenfor Båvgi som i konvensjonen (§15) er foreslått som reinbeite for Baste sameby, som også i dag benytter området.

Reindriftsforvaltningen viser til ny konvensjon om grenseoverskridende reindrift mellom Norge og Sverige som ble underskrevet av begge landene 07.10.2009. Reindriftsforvaltningen viser også til § 48 i områdeprotokollens sluttbestemmelser i forslag til ny reinbeitekonvensjon. Her står det følgende:

"Om en nasjonal myndighet i det ene landet, innen konvensjonen om grenseoverskridende reindrift har trådt i kraft, har tillatt et tiltak som vesentlig kan vanskeliggjøre reindriften i et beiteområde i henhold til denne protokoll, skal det landet se til at behovet for reinbeite sikres for berørt reinbeitedistrikt eller sameby fra det andre landet."

Reindriftsforvaltningen mener de samlede effekter av planer og tiltak innenfor berørte samebyer må vurderes.

Utredningsprogrammet bør inneholde følgende punkter:

- Det må gis en god beskrivelse av reindrifts bruk av området i dag og mulig framtidig bruk, eventuelle flyttleier for rein må synliggjøres spesielt.
- En beskrivelse av 0-alternativet.

- Alle fysiske inngrep som følge av tiltaket må inngå i konsekvensutredningen herunder veier, kraftlinjer, installasjoner.
- Det må beskrives direkte og indirekte konsekvenser av fysiske inngrep, samt støy, bevegelse, forstyrrelser etc.
- Utredning av iskast, og mulige konsekvenser for folk og dyr.
- Konsekvenser av vindmøller i forhold til eventuelle behov for bruk av helikopter under samling og driving av rein.
- De samlede effekter av planer og tiltak innenfor distriktet og samebyene.
- Det må skilles mellom anleggsfasen og driftsfasen.
- Forslag til avbøtende tiltak

Reindriftsforvaltningen forutsetter at utredningsarbeidet foregår i nært samarbeid med de som driver reindrift i området, og at utredningen foretas av noen som har god kompetanse innenfor fagområdet reindrift. Reindriftsforvaltningen sier det ikke har vært dialog mellom Baste sameby og Statskog slik det fremgår av meldingen. Samarbeidet mellom Baste og Sør-Kaitum sameby og Frostisen reinbeitedistrikt bør formaliseres.

Reindriftsforvaltningen vil etter konsekvensutredning og ytterligere vurderinger av planen, avgjøre om saken skal legges frem for områdestyret med forslag om innsigelse.

Kystfartverket Nordland skriver i høringsuttalelse av 26.11.09 at de ut i fra et havne- og farvannsmessige synspunkt ikke har noen spesielle merknader til planarbeidet.

3.3 Sentrale myndigheter

Riksantikvaren skriver i høringsuttalelse av 08.12.09, at innholdet i utredningen i landskapstema må konkretiseres. Det er ikke bare landskapet i planområdet, men hele influensområdet som skal beskrives og vurderes. Utredningen må stille krav til beskrivelser og visualiseringer.

"For tema kulturminner og kulturmiljø må utredningen omfatte influensområdet. Det må gis en kulturhistorisk beskrivelse og vurdering av influensområdet med beskrivelse av evt. kulturmiljøer og viktige kulturminner i influensområdet. For selve planområdet må det gjøres mer detaljerte registreringer og vurderinger basert på feltbefaring. Dette gjelder både for vindkraftanlegget og en konkretisert kraftlinjetrase/traseer."

Riksantikvaren mener det først og fremst er samiske kulturminner som er aktuelt å finne i planområdet. Det er ikke gjort systematiske registreringer i området tidligere. Det henvises til Sametingets uttalelse om ikke registrert automatisk fredede kulturminner i området. Det er potensial for nye funn av samiske kulturminner både i forbindelse med vindkraftanlegget og nettilknytning. Det antas at særlig samiske kulturminner knyttet til jakt og fangst er mest sannsynlig. Sametinget legger til grunn at undersøkelser etter kulturminnelovens § 9 gjennomføres før konsesjonsvedtak fattes.

Sametinget skriver i uttalelse av 27.11.09 at planområdet og nettilknytning i sin helhet går gjennom et samisk bruks- og ressursområde. Det berørte området ligger innenfor Frostisen reinbeitedistrikt og benyttes som sommerbeite av Sør-Kaitum og Baste Sameby.

Den planlagte utbyggingen vil få konsekvenser for reindriften i området, både gjennom direkte tap av arealer til infrastruktur og indirekte gjennom økt menneskelig aktivitet.

Det vil være potensial for funn av hittil ukjente samiske kulturminner i planområdet. Sametinget påpeker at det ikke bare er fysiske kulturminner som omfattes av kulturminnelovens fredningsbestemmelser, men også steder som det knytter seg tradisjon, tro og fortellinger til.

Sametinget mener at virkningene for tradisjonell samisk utmarksbruk og næringsutøvelse, samt samisk kultur og samfunnsliv generelt, må utredes. Det er også viktig å utrede hvilke ulemper anleggsperioden vil medføre for reindriftsnæringen.

Sametinget ser det som betydningsfullt at det foretas en analyse av utbyggingsalternativenes ringvirkninger for samisk kultur og samfunn. I forlengelsen av dette må det også foretas en vurdering av eventuelt kompenserende tiltak, som kan virke til fordel for samisk kultur og samfunnsliv.

Sametinget mener utredningsarbeidet krever særlig kompetanse i samisk kultur og samfunnsforhold, og at utredningsprogrammet bør inneholde følgende for tema samiske kulturminner og kulturmiljø:

- Gjennomgang av tidligere relevante kulturminneregistreringer og undersøkelser
- Befaring i felt hva gjelder både vindkraftanlegg og nettilknytning
- Registrering og avgrensning av sammenhengende kulturmiljø
- Vurdering av influensområde, spesielt i forhold til kulturminner og kulturmiljø
- Registrering av eventuelle ikke-fredede kulturminner/kulturmiljø
- Kulturhistorisk dokumentasjon – intervjuundersøkelser. Dette innebærer innhenting av muntlig tradisjon, lokalhistorie og stedsnavn
- Analyse av registreringsdata og beskrivelse av kulturhistorisk utvikling og sammenhengen mellom landskap, miljø og kulturminner
- Både direkte og indirekte konsekvenser for registrerte samiske kulturminner
- Forslag til miljøovervåking og avbøtende tiltak
- En klar og oversiktlig sammenstilling over hvilke områder som faktisk er befart i felt og hva som faktisk er registrert av kulturminner

Sametinget mener at undersøkelsesplikten bør være oppfylt før konsesjonsvedtak fattes i konsesjonssaker. Det er ikke gjort systematiske registreringer av samiske kulturminner i Nordland og potensialet for funn er stort. Sametinget har foretatt en forhåndsvurdering av kulturminner og kulturmiljø i planområdet, de forventer at deres merknader blir tett til følge i det videre utredningsarbeidet.

Direktorat for naturforvaltning påpeker i felles uttalelse for Sørfjord og Skogvatnet vindkraftanlegg av 08.12.09, at planområdet for vindkraftanleggene i meget stor grad berører planområdet for Tysfjord-Hellemo nasjonalpark. DN ber om at en videre utredning av disse vindkraftprosjektene avventes til verneprosessen er slutført.

Statens vegvesen har i brev av 20.10.09 ingen merknader til melding for Skogvatnet vindkraftanlegg.

3.4 Nettselskaper

Statnett kommenterer følgende i høringsuttalelse datert 28.10.09. I meldingen fremgår det at nettilknytning ikke er endelig utredet, men disse alternativene er skissert:

A. Tilknytning til 420 kV linjen Ofoten-Kobbelv oppe på fjellet, via ny transformatorstasjon plassert ved dammen ved Pryvatnet. Denne forutsetter at både Sørfjord og Skogvatnet vindkraftverk realiseres.

B. Tilknytning ved ny 132 kV linje fra Brynvatnet til Sørfjord, for tilknytning til eksisterende 132 kV linje til Kjølsvik.

"Tiltaket må ses i nær sammenheng med melding om Sørffjord vindkraftverk, som er planlagt lokalisert i samme området. Sørffjord vindkraftverk er planlagt med en installert ytelse på inntil 80 MW, slik at de to vindkraftverkene til sammen vil kunne medføre ny produksjonskapasitet på inntil 160 MW."

Statsnett skriver at dersom det blir aktuelt å ta inn både Skogvatnet og Sørffjord vindkraftanlegg, bør det ses nærmere på hvordan dette vil påvirke kraftflyten og belastningen på de aktuelle kraftledningene i området. Det er i tillegg til vindkraftverkene også planlagt en del ny vannkraft/småkraft inn mot Ballangen. Det er også planer om flere større vindkraftverk i området Ofoten/Vesterålen. Dersom alle planene realiseres vil dette kunne medføre begrensninger i 132 kV-nettet i området.

Statnetts høringsuttalelse fokuserer på sentralnettet. Lokal netteier må svare på om kapasiteten i eksisterende 132 kV regionalnett i området er tilstrekkelig. Området Ofoten Vesterålen /Lofoten er et underskuddsområde det meste av året. Ny kraftproduksjon i området inntil et visst omfang, vurderes som positivt.

Sentralnettet i området er 132 kV. Nærmeste tilknytningspunkt i sentralnettet er Ballangen. Fra Ballangen går det en 132 kV ledning videre ut mot Kanstadbotn, og en 132 kV ledning mot Skjomen og videre til 420 kV nettet i Ofoten. Kraftflyten på ledningene er i all hovedsak fra Skjomen mot Ballangen og videre mot Kanstadbotn. Ny kraftproduksjon inn til Ballangen vil avlaste Skjomen-Ballangen.

"Statnett har p.t. ikke sett nærmere på konsekvensene av å etablere eventuell ny transformering 420/132kV oppe på fjellet ved Sørffjord. Dette vurderes som mindre aktuelt så lenge Ofoten/Vesterålen/Lofoten er et underskuddsområde, og så lenge ny kraftproduksjon er innenfor et omfang som eksisterende nett kan håndtere. Dersom omfanget ny kraftproduksjon i området blir av et omfang som gjør det nødvendig med nye nettforsterkningstiltak, er Statnetts vurdering at en transformering 420/132 kV kan være et aktuelt tiltak å se nærmere på."

"Ved planlegging av anlegget legger Statnett til grunn at konsesjonær følger krav i Forskrift om systemansvaret i kraftsystemet (FoS) og Forskrift om leveringskvalitet i kraftsystemet (FoL). I Forskrift om leveringskvalitet (FoL) er det bl.a. satt krav til flimmer, spenningsdipper, overharmoniske strømmer og spenninger som vindkraftverket må overholde og dimensjoneres for å tåle."

I henhold til FoS § 14 skal konsesjonær informere systemansvarlig om planer for nye anlegg eller endring av egne anlegg tilknyttet regional- og sentralnettet, når andre konsesjonærer blir berørt av dette. Nye anlegg eller endringer kan ikke idriftsettes uten etter vedtak av systemansvarlig."

Statnett legger til grunn at veileder for funksjonskrav i kraftsystemet (FIKS) følges, og at konsesjonær informerer systemansvarlig om anlegget i god tid før planlagt idriftsettelse. Eventuelle avvik i forhold til FIKS skal avklares før vedtak om idriftsettelse kan gjøres."

3.5 Interesse organisasjoner

Baste og Sør-Kaitum Sameby skriver i felles uttalelse 18.12.09, at planområdet ligger innenfor Baste Samebys konsesjonsområde Båvgge. Det utgjør også et beiteområde for Sør-Kaitum sameby. For Baste sameby er dette et nøkkelområde som årlig benyttes til sommerbeite. Her er det tilgang på snøflekke som er viktig om sommeren med tanke på insektplagen. En eventuell utbygging vil innebære tap av beiteområde og fortregning av rein både under byggefasen og driftsfasen. Samebyene har overvintrende rein som befinner seg i området fra dalen nord for Gihetjåhokka, ved området Skogvatnet, og ned til tregrensen mot fjorden. Det planlagte vindkraftanlegget stenger for den

tradisjonelle vandringer og reintrekket vest for Baurujaure. Om Skogvatnet vindkraftanlegg blir realisert, vil det medføre at hele reindriften i vindkraftverkområdene ned til fjorden vil bli avstengt og dermed ubrukbare, både sommer og vintertid. Vindparken vil også avskjære en tradisjonell flyttled som går vest for Gihetjåhkkå. Samebyenes tildelte konvensjonsområde vil bli vanskelig å utnytte. Det er vanskelig å forutsi eksakt hva en vindkraftutbygging vil innebære, men det er risiko for at rein vil dra for tidlig østover på beite. Det kan også innebære sammenblanding av rein og større kostnader i forbindelse med samlinger, flyttinger, adskillelse og overvåking.

Samebyene krever fordypende analyser av området og hva vindkraftutbygging vil innebære. De krever også en sosialkonsekvensbeskrivelse for samebyene Baste og Sør-Kaitum.

Det påpekes at det ikke har vært dialog mellom Statskog og samebyene Baste og Sør-Kaitum slik det fremgår av meldingen under punkt 4.8 Reindrift.

Ofoten Friluftsråd skriver i felles uttalelse av 30.10.09 til meldingene om Skogvatnet og Sørfjord vindkraftanlegg, at dette er et område med store friluftskvaliteter og dette må ivaretas i utredningsarbeidet.

Spesielt nevnes;

- Grotta på Middagsfjellet
- Grenseleden: Sørfjord- Røysvatnet
- Leden: Sørfjord- Skogvatnet, Kjerringvannet – Storå

Narvik og Omegn Turistforening (NOT) skriver i uttalelse av 12.11.09 at følgende punkter må belyses i utredningen.

1. NOT har løyper fra Sørfjord til de to sørligste hyttene i rutenettet, Pauro og Røysvatn. Løypa til Pauro går over Tverrelvhalsen og løypa til Røysvatn over Middagsfjellet. Disse to fjellovergangene er uten alternativer. De planlagte vindmølleanleggene vil befinne seg midt i dette rutenettet og vil i seg selv være svært konfliktfylt i forhold til NOTs interesser. P.g.a. risikoen for isfall vinterstid frykter NOT at en eventuell realisering av vindmølleanleggene i dette området vil medføre stor fare for skiløpere.
2. Brukerne av turistvegnettet opplever at området har store natur- og friluftskvaliteter, i følge NOT. Det sies i meldingens punkt 1.4 at tiltakshaver har vært i kontakt med andre med arealbruksinteresser i området, men tiltakshaver har ikke hatt kontakt med NOT i denne saken.
3. NOT mener meldingen definerer inngrepsfrie områder på en grei måte. NOT er svært kritisk til at tiltaket berører både sone 1 og sone 2 for villmarkspreget område. *"Fylkesdelplanen verdisetter området Tysfjord/Hellemo til S (stor) hvilket betyr områder som er gitt meget stor/stor verdi i offentlige dokumenter. Områder der flere tema/interesser med stor verdi overlapper hverandre."*
4. I meldingen henvises det til Soria Moria -erklæringens ønske om miljøvennlig vindkraft. NOT mener at anlegg som går på bekostning av viktige friluftsområdet lokalt sett, ikke kan defineres som miljøvennlige.
5. Friluftsliv i uberørt natur er verdifullt og NOT har i de siste årene hatt en betydelig økning i både medlemsvekst og antall gjestedøgn på hyttene. NOT ser at mønster for områdebruk til friluftsutøvelse er i endring ut fra både trender og arealmessige forskyvinger og utbyggingstrykk. Dette betyr at turløyper som i dag er moderat til lite benyttet, i framtida kan bli mer trafikkert.

6. Prosjektet Grenseleden (*Tysfjord kommune og Gallivare kommun*) har i samarbeid med DNT v/ styreleder og ass. generalsekretær nylig lansert en satsing på økoturisme og vektlegging av en sammenhengende rute i grenseområdene fra nord til sør. Grenseruter i øst-vest-retning slik som Sørffjord- Pauro/Røysvatn-Sverige regnes som en naturlig del av dette og vil i framtiden inngå i denne utviklingsmuligheten med økt bruksvolum.
7. NOT anser det som konfliktfylt når 50 % av det aktuelle planområdet er innenfor nasjonalparkplanen for Tysfjord-Hellemo.
8. NOT etterlyser en helhetlig regional og nasjonal plan for kraftproduksjon og de arealer dette vil berøre.

NOT er bekymret for at tekniske installasjoner og utbygginger spiser mer og mer av utmark og høyfjellsområder. De ønsker på vegne av framtidige generasjoner å være forsvarere av områder som er viktige for eksisterende friluftsliv. NOT anbefaler at planene for vindkraftverket ikke videreføres.

Tysfjord SV/ John Skogvoll skriver i felles uttalelse av 28.10.09, til meldingene om Sørffjord Vindpark og Skogvatnet vindkraftanlegg, at de er imot planene om vindkraftanlegg i området. Begge prosjektene vil medføre betydelige inngrep i urørt natur. Imidlertid påpekes det at Skogvatnet vindkraftanlegg har færrest negative konsekvenser for natur, kulturminner og friluftsliv/turisme og vil foretrekkes dersom det under konsekvensutredningene og konsesjonsbehandlingen blir konkludert med at kun ett av disse to prosjektene blir vurdert.

Tysfjord SV har følgende innspill til utredningene:

- *De områder som ligger innenfor det avgrensede utredningsområdet for ev. nasjonalpark ("Tysfjord-Hellemo"), må ikke inngå i planområdet.*
- *Vindmøllene må plasseres slik at det blir helårige helt trygge "korridorer" for fri ferdsel langs disse tur-rutene: a) Sørffjord – Skogvatnet – Båvrojåvrre, b) Sørffjord – Dáppajåvrre – Røysvatnet og c) Kjerringvatnet – Storå.*
- *Grotta ("Salthola") på Middagsfjellet må absolutt ikke berøres, verken av møller, veier eller andre inngrep.*
- *Grenseleden/Rådgebálges må utredes særskilt, spesielt når det gjelder de store ressurser som er nedlagt i prosjektet og ev. framtidig bruk av leden til fotturer og turisme.*

3.6 Grunneiere og privatpersoner

Hans Magnus Herstad skriver i felles uttalelse av 17.10.09 til meldingene om Sørffjord og Skogvatnet vindkraftanlegg, at de unike kalksteinsgrottene i området, spesielt ved Sørffjord vindpark, må tas hensyn til og utredes i de videre planene. For ytterligere opplysninger henvises det til Professor Stein Erik Lauritzen, Universitetet i Bergen.

Karl-G. Karlsen skriver i brev av 21.11.09 at planområdet omfatter et stort areal med uberørt natur og en del av den planlagte Tysfjord Hellemo nasjonalpark. Det er leveområde for jerv, fjellrev og kongeørn bl.a. Karl-G. Karlsen stiller spørsmålstegn ved anleggstørrelsen. Han mener planområdet kan reduseres uten at det går ut over installert effekt og produksjon.

3.7 Merknader fra tiltakshaver. Notat fra Statskog v/ Jørgen Nerdal av 22.02.10

Gjelder merknad fra Narvik og omegn Turistforening (NOT): Statskog mener problemstillingen i forhold til ising og avstand til bebyggelse vil bli godt belyst i konsekvensutredningen. Statskog uttaler videre at de øvrige synspunktene som NOT har vedr arealbruk, må vurderes opp mot behovet for å utvikle miljøvennlig energi.

Gjelder merknad fra Tysfjord SV: Statskog er kjent med at det foreligger planer om nasjonalpark, men at planarbeidet er stilt i bero. I den sammenheng mener Statskog det er viktig at alternativ arealbruk blir vurdert slik at samfunnsinteressene knyttet til arealet blir godt belyst. Statskog er enig i at det ligger en samordningsgevinst i å koordinere prosjektene Skogvatnet og Sørfjord vindkraftanlegg.

Gjelder merknad fra Hans-Magnus Herstad: Statskog er enig i at kalksteingrotter i området spesielt må ivaretas i utredningen.

Gjelder merknad fra Statnett: Statskog ser det som hensiktsmessig å gjøre en felles nettutredning for Skogvatnet vindkraftverk og Sørfjord vindkraftverk.

Gjelder merknad fra Karl-G Karlsen: Statskog uttaler at problemstillinger knyttet til uberørt natur og fauna vil bli godt belyst i konsekvensutredningen. Planområdets utstrekning kan vurderes på nytt dersom det viser seg at det omfatter for mye areal.

Gjelder merknad fra Ofoten friluftsråd: Statskog uttaler at friluftinteressene blir grundig utredet gjennom konsekvensutredningen.

Gjelder merknad fra Sametinget: I prosessen vil Statskog søke dialog med lokale samiske institusjoner slik at en får belyst saken godt, og at en kommer fram til fornuftige avbøtende tiltak. Reindriftsinteressene skal utredes i en egen fagrapport.

Gjelder merknad fra Fylkesmannen i Nordland: Statskog påpeker at planarbeidet for nasjonalparken "Tysfjord – Hellemo" er stilt i bero. I en situasjon hvor samfunnet har behov for mer fornybar energi mener Statskog det riktig at vindkraftpotensialet blir utredet. Statskogs oppfatning er at INON begrepet og de definisjoner som er lagt til grunn ikke har en god relevans for artsmangfold og urørthet i planområdet. Området oppfattes av mange som et landskap som er preget av tyngre tekniske inngrep i form av vassdragsreguleringer med bekkeinntak og en dominerende 420 kW kraftlinje som går gjennom området. Statskog mener det foreslåtte planprogrammet gir et godt grunnlag for en konsekvensutredning. Presisjonen i utredningsarbeidet vil naturlig nok følge de standarder som er for slike utredninger. Innenfor enkelte tema som støy, refleksblink og skyggekast bør det gjøres en avveining av kostnader og omfanget av utredningen sett opp i mot at det ikke bør folk i området, og at den nærmeste hytte (turistforeningshytte) ligger over 5 km fra planområdet.

Gjelder merknad fra Direktoratet for naturforvaltning og Riksantikvaren: Planområdet berører verneområdet Tysfjord – Hellemo. Statskog henviser til at det snart er gått 18 år siden brevet fra MD ble sendt ut. Tatt i betraktning den lange tiden som er gått, finner Statskog det ikke urimelig at det gjøres nye vurderinger av arealbruken sett ut fra samfunnets behov for fornybar energi og kommunens interesse for å få området utredet til vindkraft formål.

Gjelder merknad fra Unna Tjerusj /Sørkaitum Sameby og Baste cearru: Reinbeiterettighetene står sterkt og Statskog vil etterkomme kravet om at konsekvensene av en vindkraftutbygging blir grundig utredet for alle som har rettighet til reinbeite i planområdet.

Sammen med reindriftsnæringa og andre vindkraftutbyggere legger Statskog ned store ressurser for å finne fram til objektive kriterier for vurdere konsekvensene av en vindkraftutbygging i forhold til reindrift. Det vises her til Vind – Reinprosjektet som vil bringe inn ny kunnskap når konsekvenser skal vurderes.

Planområdet til Skogvatnet Vindkraftverk var tidligere omfattet av meldingen ”Sørfjord Vindpark” hvor Nordkraftvind AS var prosjektansvarlig, og hvor de opplyste til Statskog at det hadde vært kontakt mellom svensk reindrift og Nordkraft Vind om utbyggingsplanene. Statskog vil i det videre planarbeidet legge stor vekt på en tett og god dialog med samebyene slik at alle relevante opplysninger kommer fram, og at en kan finne fram til hensiktsmessige avbøtende tiltak.

3.8 Merknader fra Miljøverndepartementet

Sørfjord vindpark og Skogvatnet vindkraftanlegg i Tysfjord kommune

”Begge anleggene er klassifisert med svært stor konflikt (E) i tematiske konfliktvurderinger, med særlig vekt på naturmiljø og landskap. Departementet presiserer at det ikke er avklart om og eventuelt hvordan en reoppstart av en verneplanprosess for området Tyssfiord/Hellemo skal skje. På denne bakgrunn ber vi NVE presisere at det forventes særlig grundig utredning av konsekvensene for verneverdiene i området, et passende sted i utredningsprogrammet.”

3.9 Tematiske konfliktvurderinger

3.9.1 Generelt om tematiske konfliktvurderinger

Tematiske konfliktvurderinger ble behandlet i Stortingsmelding nr. 11 (2004-2005) Sametingets virksomhet i 2003. Gjennom konfliktvurderingene skal det systematiseres og kategoriseres informasjon om mulige konflikter mellom planlagte vindkraftverk og de ulike sektorinteressene, og derigjennom legge til rette for avklaring av disse gjennom konsesjonsbehandlingen. Målsetningen skal være å bidra til å finne vindkraftprosjekter som i størst mulig grad kan forenes med de ulike sektorinteressene.

Følgende temaer inngår i konfliktvurderingene:

Miljø og kulturminner - konfliktvurderingen foretas av Direktoratet for Naturforvaltning og Riksantikvaren

Reindrift - konfliktvurderingen foretas av Reindriftsforvaltningen

Forsvaret - konfliktvurderingen foretas av Forsvarsbygg

NVE har fått ansvaret for å koordinere og sikre gjennomføringen av tematiske konfliktvurderinger av meldte og konsesjonssøkte vindkraftverk. En rekke andre temaer som ikke inngår i konfliktvurderingene, som for eksempel infrastruktur, vindressurser og økonomi, vil selvfølgelig også inngå som sentrale temaer i konsesjonsbehandlingen.

Prosjektene kategoriseres etter følgende generelle karakterskala:

Kategori A: Ingen konflikt

Kategori B: Mindre konflikt

- Kategori C: Middels konflikt, men mulig å redusere konflikt ved avbøtende tiltak som for eksempel mindre justeringer av parken som flytting/fjerning av et mindre antall vindturbiner. Eventuelt et område med stor verdi men stor usikkerhet om konfliktgrad, men hvor sektormyndighet tror konfliktgraden vil være stor ("føre var").
- Kategori D: Stor konflikt, men mulig å redusere konflikt ved avbøtende tiltak som for eksempel omfattende justeringer av parken som flytting/fjerning av et større antall vindturbiner.
- Kategori E: Svært stor konflikt. Avbøtende tiltak vil ikke kunne redusere konflikt.

3.9.2 Tematisk konfliktvurdering av de tre planlagte vindkraftverkene

Forsvarsbygg skriver i uttalelse av 19.11.2009 at prosjektet gitt **kategori A** i henhold til skalaen for konfliktnivå med tilhørende konsekvens, slik denne er kommunisert tidligere. Dette betyr at prosjektet er uproblematisk for Forsvaret.

Prosjekt	Kommune	Kategori
Skogvatnet vindkraftanlegg	Tysfjord	A

Direktoratet for naturforvaltning og Riksantikvaren oversendte sine tematiske konfliktvurderinger i brev av 05.02.10. Prosjektet er plassert i konfliktkategori E.

Prosjekt	Sum	Naturmiljø	Kulturmiljø	Landskap
Skogvatnet vindkraftanlegg	E	E	C	E

DN og RA skriver følgende i begrunnelsen for karakteren **E**: Planområdet berører det foreslåtte vernområdet Tysfjord-Hellemo. Tysfjord- Hellemo er også på UNESCOs tentative liste til verdensarvområder. Konflikt med automatisk freda samiske kulturminner og kulturmiljø, og et landskap med omfattende samisk bruk over lang tid.

Det er gitt delkarakteren E for tema naturmiljø, og i konfliktvurderingen sies det:

"Tysfjord/Hellemo er et stort og variert fjellområde med blant annet spesiell geologi. forekomster av mange sjeldne planter, verdifulle gjel og grusterrasser. Store INON områder. Området ligger inne i nasjonalparkplanen og på UNESCOs tentative liste for verdensarvområder. Planområdet i konflikt med utredningsgrensen for verneområdet. Tiltaket vil også kunne påvirke verneverdien for omkringliggende områder. Avhengig av endelig vernegrense kan tiltaket få lavere konfliktkategori."

Det er gitt delkarakteren C for tema kulturminner og kulturmiljø, og i konfliktvurderingen sies det:

"Det er registrert fire automatisk freda samiske kulturminner på Tverrelvhalsen som ligger innenfor planområdet. Det er i tillegg registrert en rekke kulturminner i nærliggende områder. I forslag til fylkesdelplan for vindkraft for Nordland er området mellom Sørffjorden og Mannffjorden avmerket som et kulturmiljø (kulturmiljø 221 Sørffjordvassdragene). Det planlagte vindkraftverket er i konflikt med dette kulturmiljøet. Høyffjellsområdet er et samisk kulturmiljø. I lang tid har området vært benyttet av den sjøsamiske befolkningen i fjordene, reindriftssamer og etterkommere etter de reindriftssamene

som etter hvert ble bofaste i fjordene. Det er muligheter for å gjøre nye funn av hittil ukjente samiske kulturminner i forbindelse med både vindkraftanlegg og nettilknytning.

Området har verdi som et samisk kulturmiljø. Planområdet er i direkte konflikt med automatisk freda samiske kulturminner og med et samisk kulturmiljø."

Det er gitt delkarakteren E for tema landskap, og i konfliktvurderingen sies det:

"Tysfjord/Hellemo et stort, fjellmassiv med variert topografi, fra de høye toppene i nordvest til et avrundet høyereliggende landskap i øst. Fjellområdet er brutt opp av fjorder og mange små og store U-formede daler. Landskapet er preget av store, glattpolert svaberg og et karakteristisk landskap med mange grotter. Området har en viktig rolle som et samisk kulturlandskap. Den samiske bruken av landskapet har i liten grad satt fysiske spor. Det er selve landskapet, med terrengformasjoner og ressurser som har spilt en viktig rolle for de samiske brukerne.

Området ligger inne i nasjonalparkplanen og på UNESCOs tentative liste for verdensarvområder. Planområdet i konflikt med utredningsgrensen for verneområdet. Tiltaket vil også kunne påvirke verneverdien for omkringliggende områder.

Avhengig av endelig vernegrense kan tiltaket få lavere konfliktkategori."

4 Generelt om utredningsprogram for vindkraftverk

En konsekvensutredning skal i nødvendig utstrekning omfatte de punkter som er listet opp i vedlegg III i forskrift om konsekvensutredninger av 1.7.2009. På bakgrunn av forskriften, innholdet i meldingen, innkomne høringsuttalelser og egne vurderinger skal NVE meddele et eget utredningsprogram for tiltaket. I utredningsprogrammet skal NVE spesifisere og avgrense utredningskravene for direkte og indirekte virkninger for miljø, naturressurser og samfunn til de forhold som etter NVEs vurdering er vesentlige og beslutningsrelevante.

NVE har utformet utredningsprogram for Skogvatnet vindkraftverk. Intern infrastruktur, dvs. kabler fra hver enkelt vindturbin til en felles transformator for vindkraftverket, nødvendige elektriske anlegg for nettilknytning, interne veier og atkomstvei, omfattes også av utredningsprogrammet.

Utredningsprogrammene er gitt til tiltakshaver i eget brev.

5 NVEs vurdering

Ved fastsettelse av utredningsprogrammet, har NVE tatt utgangspunkt i vedlegg III i forskrift om konsekvensutredninger, høringsinnspill, egne vurderinger og erfaring fra tidligere fastsatte utredningsprogrammer. I tillegg er forslag til utredningsprogram som tiltakshaver la frem i meldingen, lagt til grunn for vurderingen. Utredningsprogrammet er tematisk oppdelt, og omtaler både problemstillinger som skal belyses og fremgangsmåte.

Etter NVEs vurdering vil en konsekvensutredning som gjennomføres etter det fastsatte utredningsprogrammet gi et godt grunnlag for å kunne vurdere om det meldte vindkraftverket bør etableres eller ikke.

Nedenfor følger NVEs kommentarer til innkomne høringsuttalelser. I de tilfeller der NVE mener at krav og innspill fra høringsinstansene er dekket av kravene i utredningsprogrammet, er innspillene ikke gjengitt eller kommentert. Høringsuttalelser er kommentert der NVE mener det er behov for avklaringer og/eller presiseringer. Herunder kommenteres eventuelle krav fra høringsinstanser som ikke er tatt med i utredningsprogrammet.

5.1 Tiltaksbeskrivelse

Beskrivelse og begrunnelse for tiltakene

Fylkeskommunen Nordland ber om at tilførselsvei og planlagt nettilknytting utredes slik at de samlede virkningene av kraftverket med tilhørende infrastruktur er dokumentert. Dette gjelder for eksempel visualisering av kraftlinjer, konsekvenser for kulturminner, landskap, biologisk mangfold, reindrift og lignende.

NVE henviser til utredningsprogrammets kulepunkt nr. to under "*Beskrivelse og begrunnelse for tiltaket*". Planområdet, direkte berørt areal, vindturbiner, veier, oppstillingsplasser, bygninger og kabeltraseer skal beskrives og vises på kart. Videre skal kraftledningstrasé for tilknytning til eksisterende nett beskrives og vises på kart, jf. kulepunkt 4 under tema "*Infrastruktur og nettilknytning*". For øvrig skal virkninger av vindkraftverket med tilhørende infrastruktur utredes for alle relevante utredningstemaer. NVE mener Fylkeskommunens innspill til utredningsprogrammet er ivarettatt.

Fylkesmannen i Nordland ber om at det presenteres et regnskap som viser CO₂- gevinsten ved gjennomføring av prosjektet, d.v.s. spart CO₂- utslipp ved spart bruk av kraft fra kull eller gass, med fradrag av CO₂- utslipp knyttet til produksjon og transport av materialer, samt CO₂-utslipp knyttet til anleggsarbeidene." NVE henviser til utredningsprogrammets kulepunkt nr. tre og fire under "*Beskrivelse og begrunnelse for tiltaket*", der skal det redegjøres for hvordan vindkraftprosjektet kan vurderes som et klimatiltak, og det skal gjøres en kortfattet livsløpsanalyse av anlegget.

Vurdering av alternativer

Reindriftsforvaltningen Nordland mener konsekvensutredningen bør inneholde en beskrivelse av 0-alternativet. NVE henviser til utredningsprogrammets kulepunkt nr. en under "*Vurdering av alternativer*" der det på bakgrunn av tilgjengelig kunnskap skal gis en kort beskrivelse av forventet utvikling i planområdet og tilgrensede områder dersom vindkraftverket ikke realiseres (0-alternativet). Reindriftsforvaltningens innspill om beskrivelse av 0-alternativer er ivarettatt.

Forholdet til andre planer

Fylkestinget vedtok 30.11.2009 regional plan for vindkraft, jf. Fylkestingets sak 155/09. I forbindelse med Fylkestingets behandling er Skogvatnet vindkraftverk i Tysfjord tatt inn i gruppe III i planen. Flere høringsinstanser deriblant Fylkeskommunen Nordland, Direktorat for naturforvaltning, Fylkesmannen i Nordland, Narvik og Omegn Turistforening og Karl Gustav Karlsen påpeker at deler av tiltaksområdet ligger innenfor eller grenser mot planområdet for utredning av nasjonalpark i Tysfjord-Hellemo-området, og dette anses som konfliktfylt. Direktorat for naturforvaltning ber om at en videre utredning av disse vindkraftprosjektene avventes til verneprosessen er sluttført. Tysfjord SV v/ John Skogvoll mener at de områder som ligger innenfor det avgrensede utredningsområdet for ev. nasjonalpark ("Tysfjord-Hellemo"), ikke må inngå i planområdet.

Nordland fylkeskommune påpeker at Skogvatnet vindkraftanlegg er plassert i kategori -3 "*antatt størst konsekvens for miljø og samfunnsinteresser*" i regional plan for vindkraft og viser til Fylkesrådets vurdering om at prosjektet har flere store og tungveiende konflikter, og da spesielt i forhold til villmarkspreget natur (INON) og forslaget til Tysfjord —Hellemo nasjonalpark". Nordland fylkeskommune krever at forholdet til vernede områder utredes særskilt. Konsekvensutredningen må dokumentere hvordan vindkraftverket påvirker verneverdiene i området (biologisk mangfold, landskap, friluftsinnteresser og lignende).

NVE viser til temaet "*Forholdet til andre planer*" kulepunkt nr to, der tiltakets mulige virkninger for vernede områder etter naturmangfoldloven, kulturminneloven og/eller plan- og bygningsloven, og vassdrag vernet etter Verneplan for vassdrag, skal beskrives , og det skal vurderes hvordan tiltaket

eventuelt vil kunne påvirke verneformålet. NVE vil presisere at det forventes særlig grundig utredning av konsekvensene for verneverdiene i området, da det ikke er avklart om og eventuelt hvordan en reoppstart av en verneplanprosess for området Tysfjord-Hellemo skal skje.

Infrastruktur og nettilknytning

Reindriftsforvaltningen Nordland påpeker at alle fysiske inngrep som følge av tiltaket må inngå i konsekvensutredningen herunder veier, kraftlinjer, installasjoner.

NVE mener dette er ivaretatt i utredningsprogrammet og viser til kulepunkt nr fire under tema "Infrastruktur og nettilknytning" der det kreves at aktuelle løsninger for nettilknytning vurderes.

Virkninger av infrastruktur og nettilknytning skal utredes for alle relevante utredningstema.

Plantilpasninger, traséjusteringer eller andre tiltak skal vurderes dersom det er relevant.

5.2 Prosess og metode

Sametinget mener avbøtende tiltak og plantilpasninger må vurderes i forhold til kulturminner og kulturmiljø. Reindriftsforvaltningen Nordland uttaler at avbøtende tiltak for reindrift må vurderes. NVE viser til andre kulepunkt under temaet "Prosess og metode". Her er det krav om at plantilpasninger, traséjusteringer eller andre tiltak som kan redusere mulige virkninger, skal vurderes. Innspillet om avbøtende tiltak er etter NVEs vurdering ivaretatt i utredningsprogrammet.

Fylkesmannen i Nordland mener at planprogrammet i vesentlig grad mangler krav til kvalitet på arbeidet som skal utføres. Metoden i Vegvesenets handbok 140 fremheves som tilfredsstillende for å sammenstille prissatte og ikke prissatte konsekvenser. NVE viser til Miljøverndepartementets veileder om konsekvensutredninger etter plan- og bygningsloven som gir veiledning for arbeidet med enkelttemaene miljø, naturressurser og samfunn. NVE anbefaler at det brukes standard metodikk, for eksempel DNS håndbøker og NVEs veiledere, der dette anses relevant.

Fylkesmannen i Nordland anbefaler at det som grunnlag for konsekvensvurdering gjennomføres en romlig landskapskartlegging, utviklet for planlegging på landskapsnivå i henhold til en metode som er utviklet ved tidligere Norsk Institutt for Jord og Skogkartlegging (NIJOS).

NVE henviser til fremgangsmåte under tema "Landskap": *"De overordnede trekkene ved landskapet beskrives i henhold til "Nasjonalt referansesystem for landskap" (www.skogoglandskap.no).*

Beskrivelsen skal ha en detaljeringsgrad tilsvarende underregionnivå eller mer detaljert.

Konsekvensene for verdifulle og viktige områder og innslag i landskapet skal beskrives. Verdier i landskapet og virkninger av tiltaket skal beskrives og vurderes i form av tekst og bilder (herunder fotomontasjer der det er aktuelt)". Fylkesmannens innspill er etter NVEs vurdering ivaretatt i utredningsprogrammet.

Nordland fylkeskommune, Riksantikvaren og Sametinget mener det er nødvendig med befaring i felt hva gjelder både vindkraftanlegg og nettilknytning. Nordland fylkeskommune mener utredning av virkningene et vindkraftanlegg vil kunne få på kulturminner og kulturmiljø, i dette tilfelle ikke kan baseres på eksisterende kunnskap.

NVE mener gjennomføring av befaring kan være en rasjonell måte for tidlig i planleggingen å anslå potensialet for forekomst av ukjente kulturminner og eventuelle virkninger. Der potensialet for funn er stort og der det er stor sannsynlighet for at endelig trasé vil komme, vil befaringer være hensiktsmessig i konsekvensutredningen. For å synliggjøre dette i utredningsprogrammet har NVE presisert kravet om befaringer under tema "Norske og samiske kulturminner".

Sametinget mener det må gjennomføres intervjuundersøkelser i forbindelse med kulturhistorisk dokumentasjon. Dette innebærer innhenting av muntlig tradisjon, lokalhistorie og stedsnavn. NVE er

enig i at intervjuundersøkelser kan fremskaffe ny informasjon i områder hvor potensialet for funn av automatisk fredete kulturminner vurderes som stort, og det er manglende datagrunnlag. NVE ber om at eksisterende dokumentasjon skal gjennomgå i utredningsprogrammets tema *"Norske og samiske kulturminner og kulturmiljøer"*, under Fremgangsmåte. *"Fylkeskommune, Sametinget og eventuelt lokalkjente skal kontaktes. For områder eller strekninger hvor gjennomgang av dokumentasjonen og kontakt med myndigheter/lokalkjente viser stort potensialet for funn av hittil ukjente automatisk fredete kulturminner, skal vurderingene i nødvendig grad suppleres med befaringer i felt på barmark og intervjuundersøkelser"*.

5.3 Tiltakets virkninger for miljø og samfunn

5.3.1 Visuelle forhold

Landskap

Fylkesmannen i Nordland mener visualisering med fotorealistiske teknikker må basere seg på bruk av normalobjektiv i fotomontasjene, siden bruk av vidvinkel kamera vil kunne medføre at dimensjonene på møllene undervurderes. Det bør kartfestes soner der vindmøllene, ev. ut fra ulike alternativer, vurderes å ha:

- *en dominerende innvirkning på omliggende områder (visuell dominanssone)*
- *vesentlig innvirkning på omgivelsene (visuell influenssone).*

Fylkeskommunen Nordland påpeker at visualiseringene av vindkraftverket vil være viktig. I denne sammenheng er det også viktig å belyse konsekvensene av eksisterende inngrep i området (vannkraftverk og høyspentlinje).

NVEs programpunkt om visualisering er viktig, og det er ivaretatt gjennom retningslinjer for visualisering i veilederne 5/2007 *"Visualisering av planlagte vindkraftverk"* og 3/2008 *"Visuell innvirkning på kulturminner og kulturmiljø"*.

Riksantikvaren mener innholdet i utredningen i landskapstema må konkretiseres. Det er ikke bare landskapet i planområdet, men hele influensområdet som skal beskrives og vurderes. Utredningen må stille krav til beskrivelser og visualiseringer.

NVE viser i denne sammenhengen til andre kulepunkt under tema "Landskap", hvor det skal vurderes hvordan tiltaket kan påvirke landskapsverdiene i planområdet og tilgrensende områder (visuelt influensområde). Videre vises det til tredje og femte kulepunkt under tema "Landskap", hvor det står at vindkraftverket skal visualiseres fra verdifulle kulturminner/kulturmiljø som blir berørt av tiltaket, og at det skal vurderes hvordan tiltaket vil påvirke oppfatningen av landskapet og kulturminner/kulturmiljø. NVE legger til grunn at fotostandpunkt velges ut etter anbefaling fra fagutreder for visualiseringer/landskap og i samråd med den berørte kommunen. NVE mener tiltakets virkninger for landskapsverdier vil bli utredet i tilstrekkelig grad.

Kulturminner og kulturmiljø

Riksantikvaren mener det først og fremst er samiske kulturminner som er aktuelt å finne i planområdet, mest sannsynlig samiske kulturminner knyttet til jakt og fangst. Det er ikke gjort systematiske registreringer i området tidligere.

Tysfjord kommune forventer at det blir foretatt en grundig vurdering av konsekvensene for kulturmiljøet og kulturminnene i området og opplevelsen av dette.

Sametinget ber om at sammenhengende kulturmiljø registreres og avgrenses. Utredningen må inneholde en beskrivelse av kulturhistorisk utvikling og sammenheng mellom landskap, miljø og kulturminner.

NVE henviser til tema "Kulturminner og kulturmiljø"; "*Kjente automatiske kulturminner/kulturmiljø, vedtaksfredete kulturminner og nyere tids kulturminner og kulturmiljøer innenfor planområdet skal beskrives og vises på kart. Potensialet for funn av automatisk fredete kulturminner skal angis. Kulturminnenes og kulturmiljøenes verdi skal vurderes. Direkte virkninger av tiltaket for kulturminner og kulturmiljø skal beskrives og vurderes.*" NVE mener tiltakets virkninger for kulturminner og kulturmiljø vil bli tilstrekkelig utredet.

Nordland fylkeskommune forutsetter at det gjennomføres oversiktsbefaringer for å framskaffe tilstrekkelige kulturminnedata til å foreta en konsekvensutredning, og for å kunne vurdere potensialet for ytterligere automatisk fredete kulturminner.

Riksantikvaren mener det for planområdet må gjøres detaljerte registreringer og vurderinger basert på feltbefaring. Dette gjelder både for vindkraftanlegget og en konkretisert kraftlinjetrase/traseer.

Sametinget mener det i nødvendig med befaring i felt, hva gjelder både vindkraftanlegg og nettilknytning.

NVE mener gjennomføring av befaring kan være en rasjonell metode for tidlig i planleggingen å anslå potensialet for forekomst av ukjente kulturminner og eventuelle virkninger. Der potensialet for funn er stort og der det er stor sannsynlighet for at endelig trasé vil komme, vil befaringer være hensiktsmessig i arbeidet med konsekvensutredningen. For å synliggjøre dette i utredningsprogrammet har NVE presisert kravet om befaringer under tema "Norske og samiske kulturminner".

Riksantikvaren påpeker at det i utredningen må gis en kulturhistorisk beskrivelse og vurdering av influensområdet med beskrivelse av evt. kulturmiljøer og viktige kulturminner i influensområdet.

Sametinget ber om en vurdering av influensområdet i forhold til kulturminner og kulturmiljø.

Etter NVEs vurdering skal utredningen for tema kulturminner og kulturmiljø i hovedsak begrenses til planområdet, men NVE vil i denne sammenheng vise til tredje og femte kulepunkt under tema "Landskap". Her står det at vindkraftverket skal visualiseres fra verdifulle kulturminner/kulturmiljø som blir berørt av tiltaket og at det skal vurderes hvordan tiltaket vil påvirke oppfatningen av landskapet.

Sametinget uttaler at direkte og indirekte konsekvenser for samiske kulturminner må utredes. NVE vil i denne sammenheng vise til utredningskravene under teamet "Kulturminner og kulturmiljø" og kulepunkt to, der det står: "*direkte og visuelle virkninger av tiltaket for kulturminner og kulturmiljø skal beskrives og vurderes*". NVE mener at hensynet til kulturminner/kulturmiljø vil bli tilstrekkelig ivarettatt gjennom kravene satt i utredningsprogrammet.

Nordland fylkeskommune ber om at det i utredningsprogrammet opplyses om at undersøkelsesplikten i medhold av kulturminneloven § 9 normalt skal oppfylles før konsesjonsvedtak/ reguleringsplanvedtak.

NVE har i utredningsprogrammets tema "*Norske og samiske kulturminner og kulturmiljøer*", under fremgangsmåte, påpekt at vurderingene i nødvendig grad må suppleres med befaringer for områder hvor gjennomgang av dokumentasjonen og kontakt med myndigheter/lokalkjente, viser et stort potensial for funn av hittil ukjente automatisk fredete kulturminner. Etter NVEs vurdering er det hensiktsmessig at § 9-undersøkelsene gjennomføres i tilknytning til detaljplan, noe som innebærer at dette normalt gjennomføres etter et eventuelt konsesjonsvedtak.

Friluftsliv og ferdsel

Fylkesmannen i Nordland uttrykker at angjeldende område er et verdifullt område for utøvelse av tradisjonelt friluftsliv. Det er viktig at den samlede virkningen av Skogvatnet vindkraftverk og Sørfjord vindpark visualiseres, og framstilles på kart. Av hensyn til friluftslivsinteressene vil det bl.a. være viktig å få synliggjort de strekningene på turstiene / turistløypene i området der en eller begge vindparkene blir synlige.

Grenseleden mellom Sørfjorden i Tysfjord til vestenden av Ahkåjávrré i Gállivare går gjennom det aktuelle tiltaksområdet. Som grunnlag for konsekvensutredningen kan det derfor foretas en kartlegging og verdsetting av friluftsjnteressene i området i henhold DN-handbok nr 25-2004. Når det gjelder det videre arbeidet med beskrivelse av konsekvenser og avbøtende tiltak bes det om at DN-handbok nr 18-2001 legges til grunn (om friluftsliv i konsekvensutredninger). Utredningen bør, så langt som mulig, foreslå avbøtende tiltak for å begrense virkningene.

Ofoten Friluftsråd uttaler at friluftsjnteressene i dette området må ivaretas i utredningsarbeidet, da dette er et område med store friluftskvaliteter. Spesielt nevnes; Grotta på Middagsfjellet, Grenseleden: Sørfjord- Røysvatnet og Leden: Sørfjord- Skogvatnet, Kjerringvatnet – Storå.

Den Norske Turistforening mener det i utredningsarbeidet må legges vekt på lokale forhold av betydning for friluftslivet. Narvik og Omegn Turistforening har løyper fra Sørfjord til de to sørligste hyttene i rutenettet, Pauro og Røysvatn. Løypa til Pauro går over Tverrelvhalsen og løypa til Røysvatn over Middagsfjellet. Disse to fjellovergane er uten alternativer. De planlagte vindmølleanleggene vil befinne seg midt i dette rutenettet og vil i seg selv være svært konfliktfylt i forhold til NOTs interesser. Prosjektet Grenseleden (*Tysfjord kommune og Gállivare kommun*) har i samarbeid med DNT v/ styreleder og ass. generalsekretær nylig lansert en satsing på økoturisme og vektlegging av en sammenhengende rute i grenseområdene fra nord til sør. Grenseruter i øst-vest-retning slik som Sørfjord- Pauro/Røysvatn-Sverige regnes som en naturlig del av dette.

Tysfjord SV ved John Skogvoll uttaler at Grenseleden/Rådjeálges må utredes særskilt, spesielt når det gjelder de store ressurser som er nedlagt i prosjektet og eventuelt framtidig bruk av leden til fotturer og turisme. Vindmøllene må plasseres slik at det blir helårige helt trygge "korridorer" for fri ferdsl langs disse tur-rutene: a) Sørfjord – Skogvatnet – Bávrojavrré, b) Sørfjord – Dáppajávrré – Røysvatnet og c) Kjerringvatnet – Storå.

NVE legger til grunn at tiltakshaver ved å gjennomføre utredningskravene under tema "Friluftsliv og ferdsl" i tilstrekkelig grad vil beskrive og vurdere tiltakenes virkninger for friluftsliv og ferdsl, herunder jakt og tilgjengelighet. Informasjon om dagens bruk av området og om alternative friluftsområder skal innhentes fra lokale myndigheter og aktuelle interesseorganisasjoner. DN's håndbøker nr. 18 "*Friluftsliv i konsekvensutredninger etter plan- og bygningsloven*" (2001) og nr. 25 "*Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder*" (2004) kan benyttes i utredningen.

5.3.2 Naturmangfold

Nordland fylkeskommunene viser til at tiltaket kan medføre tap av 14,5 km² med villmarkspreget natur (INON). Fylkesmannen i Nordland mener det planlagte vindkraftverket vil medføre en vesentlig reduksjon av inngrepsfrie og villmarksprege områder (INON).

NVE stiller i utredningsprogrammet krav om at tiltakets eventuelle innvirkning på inngrepsfrie naturområder beskrives, og at eventuell reduksjon av inngrepsfrie naturområder skal tall- og kartfestes.

Tysfjord kommune, Tysfjord SV v/ John Skogvoll og Hans Magnus Herstad understreker at Grotta/ Salthola på Middagsfjellet spesielt må ivaretas og utredes i de videre planene.

Fylkesmannen i Nordland påpeker at forekomster av kalkrike bergarter og ferskvatn i området tilsier at utredning av konsekvensene for naturmiljøet her også bør omfatte forholdet til biologisk mangfold i ferskvatn, anleggets innvirkning på grunnvatn og områdets vannhusholdning/dreneringssystem og ev. forekomster av karst og grotter i området. Fylkesmannen bemerker spesielt at områdets kalkrike berggrunn har gitt grunnlag for en verdifull fjellflora. Foreliggende data om naturtyper og biologisk mangfold hos Fylkesmannen og kommunen har flere steder vesentlige mangler. Det er derfor viktig at dette materialet suppleres med feltundersøkelser. Det vil i denne sammenhengen være spesielt viktig at fugl kartlegges i hekketida og undersøkes under trekket vår og høst. Fylkesmannen i Nordland mener det må stilles krav om at kartlegging av naturtyper (og ev. ferskvatn) gjennomføres i vekstsesongen. Utredningsprogrammet bør stille som krav at DN-handbok 11-2000 (om viltkartlegging) 13-2006 (om kartlegging av naturtyper, revidert utgave), og eventuelt 15-2001 (om kartlegging av ferskvatn) skal legges til grunn for dette arbeidet. Kartleggingen må utføres av anerkjente firma/ institusjoner.

Fylkeskommunen Nordland ber om at det gjennomføres supplerende feltundersøkelser der det er mangelfullt kunnskapsgrunnlag. Etter fylkeskommunens vurdering bør det gjennomføres supplerende befaringer i felt for biologisk mangfold. Tilsvarende bør det vurderes å gjennomføre feltarbeid for andre tema.

NVE viser til fremgangsmåte i utredningsprogrammet under tema "Naturmangfold". Det skal i nødvendig grad gjennomføres feltundersøkelser om naturtyper, fugleliv, annen flora og fauna. NVE legger videre til grunn at tiltakshaver ved å gjennomføre utredningskravene under temaet "Naturmangfold" i tilstrekkelig grad vil beskrive og vurdere tiltakets virkninger for naturtyper, fugl, annen fauna, flora og inngrepsfrie områder.

5.3.3 Forurensning (støy, skyggekast og annen forurensning)

Reindriftsforvaltningen Nordland krever at direkte og indirekte konsekvenser av fysiske inngrep, støy, bevegelse og forstyrrelser beskrives. Fylkesmannen i Nordland mener det bør stilles krav om at det skal foretas støyberegninger og at de ulike sonene blir synliggjort i eget støykart. De viser i denne sammenheng til T1442 "Retningslinje for behandling av støy i arealplaner" og tilhørende veileder, TA-2115.

Etter NVEs vurdering er dette et viktig utredningstrema og det vil settes krav om utredninger av støy. NVE viser til at det i utredningsprogrammet er stilt krav om vurdering av hvordan støy fra vindturbinene kan påvirke bomiljø og friluftsliv. Det skal utarbeides støysonekart for vindkraftverket som viser utbredelse av støy med medvind fra alle retninger. Bebyggelse med beregnet støynivå over $L_{den}=40\text{dB}$ skal angis på kartet. Det skal gjøres en kort vurdering av hvordan fremherskende vindretning vil påvirke støyutbredelsen.

5.3.4 Nærings- og samfunnsinteresser

Reiseliv

Tysfjord kommune anmoder om at konsekvensutredningen utvides med "Reiseliv og natur- og kulturbasert turisme" som eget tema med den begrunnelse som fremgår av saksutredningen. NVE vil i utredningsprogrammet be om at reiselivsnæringen i området skal beskrives kortfattet, og at tiltakets mulige innvirkning på reiselivet skal vurderes. NVE legger til grunn at tiltakshaver ved å gjennomføre utredningskravene under tema "Reiseliv" i tilstrekkelig grad vil beskrive og vurdere tiltakets virkninger for reiseliv herunder natur- og kulturbasert turisme.

Reindrift

Sametinget skriver at planområdet og nettilknytning i sin helhet går gjennom et samisk bruks- og ressursområde. Det berørte området ligger innenfor Frostisen reinbeitedistrikt og benyttes som sommerbeite av Sør-Kaitum sameby og Baste sameby. Den planlagte utbyggingen vil få konsekvenser for reindriften i området, både gjennom direkte tap av arealer til infrastruktur og indirekte gjennom økt menneskelig aktivitet. Sametinget mener at virkningene for tradisjonell samisk utmarksbruk og næringsutøvelse, samt samisk kultur og samfunnsliv generelt, må utredes. Det er også viktig å utrede hvilke ulemper anleggsperioden vil medføre for reindriftsnæringen.

Sametinget mener det er viktig å foreta en analyse av utbyggingsalternativenes ringvirkninger for samisk kultur og samfunn. I forlengelsen av dette må det også foretas en vurdering av kompensierende tiltak, som kan virke til fordel for samisk kultur og samfunnsliv. Utredningsarbeidet krever særlig kompetanse i samisk kultur og samfunnsforhold.

Reindriftsforvaltningen Nordland gjør oppmerksom på KU forskriftens § 19 *Konsekvensutredning ved grenseoverskridende virkninger*. Denne saken berører samebyer i Sverige; Sør-Kaitum og Baste sameby. De henviser videre til KU forskriftens § 6, mht medvirkning i forhold til grupper som blir særlig berørt, og forutsetter at utredningsarbeidet foregår i nært samarbeid med de som driver reindrift i området.

Reindriftsforvaltningen Nordland mener det må gis en god beskrivelse av reindriftas bruk av området i dag og mulig framtidig bruk, eventuelle flytteleier for rein må synliggjøres spesielt. Videre må konsekvenser av vindmøller i forhold til eventuelle behov for bruk av helikopter under samling og driving av rein. Utredningen må foretas av fagfolk med egnet kompetanse innenfor fagområdet reindrift og utredningsprogrammet må skille mellom anleggsfasen og driftsfasen.

Reindriftsforvaltningen vil etter konsekvensutredning og ytterligere vurderinger av planen, avgjøre om saken skal legges frem for områdestyret med forslag om innsigelse.

Sør Kaitum og Baste samebyer påpeker at planområdet ligger i Sør-Kaitums beiteområde og innenfor Baste Samebys konvensjonsområde Bévgge. De mener det må foretas en analyse av området og en grundig utredning av hvilke konsekvenser et vindkraftverk vil innebære. De krever også en sosialkonsekvensutredning for samebyene Baste og Sør-Kaitum.

NVE legger til grunn at tiltakshaver benytter kompetente fagmiljøer for å belyse og ivareta samiske interesser, herunder reindriften. Det vises til tema *Reindrift* i utredningsprogrammet. NVE ber Statskog beskrive reindriftsnæringens bruk av berørte områder. Direkte beitetape som følge av det planlagte vindkraftverket med tilhørende infrastruktur (kraftledninger, veianlegg, transformatorstasjon/ servicebygg, riggplasser, etc.) skal beskrives. Det skal vurderes hvordan vindkraftverket i anleggs- og driftsfasen kan påvirke reindriftens bruk av området gjennom barrierevirkning, skremsel/støy og økt ferdsel. Avbøtende tiltak skal foreslås. Utredningen skal gjøres på bakgrunn av eksisterende informasjon om vegetasjon, trekk- og flytteleier, bruksomfang mv og eksisterende kunnskap om vindkraftanlegg/kraftledninger og reindrift, eventuelt supplert med befaringer. Reindriftsnæringen og reindriftsforvaltningen skal kontaktes. For øvrig vises det til høringsuttalelsene fra Sametinget, Reindriftsforvaltningen Nordland og fra de svenske samebyene Sør-Kaitum og Baste.

5.4 Annet

5.4.1 Sumvirkninger

Reindriftsforvaltningen Nordland ønsker en utredning av samlede effekter av planer og tiltak innenfor distriktet og samebyene. Narvik og Omegn Turistforening etterlyser en helhetlig regional og nasjonal plan for kraftproduksjon og de arealer dette vil berøre. Fylkesmannen i Nordland mener det er viktig å utrede den samlede virkningen av Skogvatnet vindkraftverk og Sørfjord vindpark.

Når konsekvensutredning og søknad for prosjektet eventuelt foreligger, vil NVE vurdere om utredning av sumvirkninger er beslutningsrelevant og eventuelt fremme dette som tilleggsutredninger. NVE viser for øvrig til kulepunkt en, to, tre og fire under temaet "Forholdet til andre planer" i utredningsprogrammet hvor forholdet til kommunale eller fylkeskommunale planer skal beskrives, og tiltakets mulige virkninger for vernede områder etter naturmangfoldloven, kulturminneloven og/eller plan- og bygningsloven, og vassdrag vernet etter Verneplan for vassdrag, kortfattet skal beskrives. Det skal videre redegjøres for andre planer om vindkraftverk som er lokalisert mindre enn 20 km fra tiltaket og det skal gis en oversikt over eventuelle offentlige og private tiltak som vil være nødvendige for gjennomføringen av tiltaket.

5.4.2 Ising og iskast

Reindriftsforvaltningen Nordland krever en utredning av iskast, og mulige konsekvenser for folk og dyr. Narvik og Omegn Turistforening uttaler på bakgrunn av risikoen for isfall vinterstid, at de frykter at en eventuell realisering av vindmølleanleggene i dette området vil medføre stor fare for skiløpere.

Fylkeskommunen Nordland ber NVE vurdere om isproblematikk skal inkluderes i konsekvensutredningen. Is som løsner fra turbinene kan være en fare for ferdsel i området. Videre kan redusert elektrisk produksjon som følge av isproblematikk, påvirke vindkraftanleggets samfunnsøkonomiske lønnsomhet.

Tiltakshaver plikter i utredningsarbeidet å vurdere omfanget av ising og sannsynligheten for iskast i vindkraftverket. NVE vil i vilkår til en eventuell konsesjon, stille krav til tiltak dersom faren for ising og sannsynligheten for iskast viser seg å være tilstede.